

MONATA GAZETO DE E-HANDIKAPULOJ

INFORMILO 5

MAJO 2015

Kol.361/31

XX

**Enhavo: 102-a UK Seulo, 41-a Skokovy, Bonaj kaj malbonaj novaĵoj,
Orfejo en Afriko, Pri libroj, EK M. Boleslav, Trista anonco**

XX

Seulo gastigos la 102-an UK

La ĉefurbo de Korea Respubliko, Seulo, gastigos la 102-an Universalan Kongreson de Esperanto en la jaro 2017. La estraro de UEA devis diskuti nekutime longe antaŭ ol fari la elekton inter Seulo kaj la kanada Montrealo, ĉar la invitoj de ambaŭ urboj estis zorge preparitaj kaj detale dokumentitaj. Ambaŭ lokoj prezentis tre bonajn kondiĉojn por sukcesa okazigo de la plej grava Esperanto-evento de la jaro. Pri tio raportis jam pli frue la Ĝenerala sekretario Martin Schäffer kaj la Konstanta kongresa sekretario Clay Magalhães, kiuj pasintjare faris esplorviziton al ambaŭ lokoj.

La Universala Kongreso okazos en Seulo por la dua fojo. En 1994 ĝi gastigis la 79-an UK kun 1776 aliĝintoj. Korea Esperanto-Asocio estas unu el la plej viglaj landaj asocioj de UEA. Pri tio elstare atestas ankaŭ la fakto, ke la nombro de individuaj membroj en Korea Respubliko pli ol duobliĝis pasintjare el 52 al 112.

El komunikoj UEA

La 41-a seminario en SKOKOVY

Belan sunan veteron ĝuis entute 29 homoj, kiuj venadis aŭ foriradis laŭ siaj ebloj kaj interesoj. Ĉar inter ni estis Jadwiga Zakrzewska el Pollando, ni penis konstante uzi „nian lingvon“ kaj ne krokodili. Aperis por paroligi sin

du novulinoj. Prelegojn preparis Jindřiška Drahotová, Viktor Dvořák, Miroslav Smyčka kaj Pavla Dvořáková. Petro Chrdle parolis pri siaj travivaĵoj en orientaj landoj. Ni multe kantis kaj Pavla kun Jarka Malá registris kantojn kaj voĉajn prezentadojn. En la urbodomo de Mnichovo Hradiště akceptis kvar el ni la urbestro, Ondřej Lochman, flue parolanta la polan lingvon. La renkontiĝo estis tre agrabla. Ni vizitis ankaŭ la statuon de Václav Budovec, la renesanca nobelulo, pri kies vojaĝo al Oriento ni aŭdis dum la prelego okazinta en la pasinta vespero. La ekskurso direktiĝis ankaŭ al „Kopicův statek“ en rokan valon kun malnovaj ŝtonreliefaj. Alian ekskurson ni aranĝis piede tra herbejoj al la vilaĝo Žďár, kie

en pitoreska domo vivas la artistino pri ceramiko – sinjorino Baladránová. Ĉiun tagon antaŭ la vespermanĝo ni faris suvenirojn, tre diversajn, sub gvido de Eva Pánková. Pri la detala priskribo de la seminario vi povas legi komence sur ŝia paĝo: www.evinatelier.cz . La pensiono surprizis nin per nova meblo en la manĝejo kaj nova maniero de matenmanĝo. La venonta seminario okazos de la 19-a de oktobro, jam nun vi povas aliĝi.

Jindřiška Drahotová drahotova@esperanto.cz

Bonaj kaj malbonaj novaĵoj

Pere de ĵurnaloj, radio, televido kaj reto ni al kutimiĝis al konstanta fluo de informado pri murdoj, militoj, torturo, kruelaj atakoj, perforto, terorismo kaj tiel plu. Ne nur la informado mem, sed ankaŭ multoblaj sensaciaj bildoj inundas la menson. Samtempe ni konscias, ke ni havas preskaŭ neniun eblon influi la tragediojn kaj krimojn, kiujn ni vidas.

Spite de avertoj pri la danĝera influo de kruelaj scenoj sur la homa psiko, estas tre malfacile eviti tiajn “malbonajn novaĵojn”. Male la harstarigaj bildoj pli kaj pli fascinas homojn. Ili pasigas preskaŭ la tutan tempon antaŭ la ekrano de sia televidilo, tabuleta komputilo aŭ iu alia ekrano.

En multaj hejmoj la televidilo estas enŝaltita preskaŭ la tutan tagon kaj eĉ dum la nokto. Kelkaj infanoj restas sidante antaŭ ekrano dum averaĝe kvar

ĝis sep horoj ĉiun tagon, kio signifas, ke ili havas malmultan tempon por aliaj okupoj. Hororaj filmoj kaj militaj ludoj, kies enhavo povus perturbi eĉ la plej malmolkorajn homojn, estas tre popularaj, aparte ĉe adoleskantaj knaboj. Antaŭnelonge artikolo en usona ĵurnalo taksis, ke ĝis la aĝo de 16 jaroj usonaj infanoj vidas averaĝe 200 000 brutalajn okazaĵojn sur la ekrano, inter ili 33 000 murdojn. La ŝatataj komputiletoj kaj tabuletaj komputiloj plimalbonigas la problemojn, ĉar neniu povas haltigi la disvastiĝon de eĉ pli teruraj bildoj.

Ĉu infanoj povas ĉiam distingi inter realaj eventoj kaj fantazio? Oni konstatas, ke la nivelo de timo ĉe multaj infanoj iĝas netolerebla kaj influas la disvolvon de ĉiuj kapabloj. Lastatempe tamen ŝajnas, ke finfine pli kaj pli da verkistoj, psikologoj, filozofoj kaj ĵurnalistoj ekkonis, ke antaŭ ĉio necesas esti ekvilibron inter pozitivaj kaj negativaj novaĵoj.

En Usono, tradiciaj ĵurnaloj, ekzemple “New York Times” kaj “Washington Post”, jam enhavas novan sekcion, kiu forte substrekas pozitivajn disvolviĝojn kaj solvojn kaj krome en la reto troviĝas novaj alternativaj retejoj, ekzemple “Positive News” kaj “Good News Agency”, kiuj defias la aserton, ke nur malbonaj novaĵoj estas interesaj.

La fondintino de la populara reĵurnalo “Huffington Post”, Arianna Huffington, klarigas: “Ni devas prezenti pozitivajn novaĵojn tiel senindulge kiel la negativajn, alie ni donas al niaj legantoj malĝustan bildon pri nia mondo kaj inklinigas ilin al malsaniga sinteno”.

En ŝia ĵurnalo, rakontoj, kiuj plifortigas optimismon pri la estonteco de la homaro estas legataj trioble pli ofte ol aliaj artikoloj. Malbonŝance ili ofte estas bagatelaj kaj sentimentalaj. Tamen multaj legantoj komentas la artikolojn kaj raportas, de kiam ili legas nur “pozitivajn novaĵojn”, ili vere sentas sin multe pli optimismaj pri la estonteco de si mem kaj de siaj infanoj.

Kvankam oni povas bone kompreni, kial multaj homoj deturnas sin de teruraj bildoj sur la ekrano, ŝajnas al mi, ke tute ignori gravajn problemojn estas danĝera alternativo. Mia solvo estas, ke mi tre malofte rigardas televidon aŭ retajn bildojn de katastrofoj, sed koncentras mian atenton

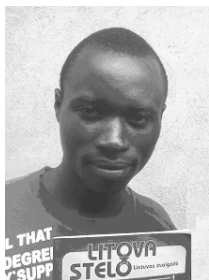
al seriozaj ĵurnaloj kaj radioelsendoj, kiuj klopodas prezenti objektivajn informojn kaj opiniojn. El E-retradio

Esperanto en "Njiwa", lernejo de orfaj infanoj en la urbeto Kiwanja/Rutshuru

Afrika esperantisto el RUTSHURU, Kongo, petas pri akcepto esti membro de AEH; laŭ nia demando li priskribis la Esperanto-movadon en sia loko.

Kiam mi esperantistiĝis, Esperanton mi apenaŭ hobi-karigas, jam mi neniel povas ĉesi paroli pri ĝi al geamikoj, kiuj fakte ŝerce nomas min "Esperanto". Kio tamen motivas mian propagandemon de Esperanto en Rutshuru, mia hejmgregiono, estas precipe ĝiaj pacigaj celoj. Tio konkretiĝas per okazigo de dissenda E-kurso per la loka radio Alliance FM kaj plie, en la ĉijara januaro mi sukcesis enradikigi Esperanton en Njiwa, la bazlernejo de orfaj infanoj.

La 17-an de januaro 2015 mi vizitis la estron kaj fondinton de la bonfara asocio Bon Samaritain Mutu ni Mutu (Bonsam Mutu ni Mutu), Rev.

Ngango MUHIMA. Mia celo estis peti de li permeson instrui Esperanton en lia orfa lernejo Njiwa (la svahila vorto Njiwa = kolombo). Li bonŝance akceptis mian pet-deziron. Tiu orfa lernejo, subbranĉo de Bonsum, estis kreita en 2010 ĝuste por eduke prizorgi la kompatindajn orfojn el Rutshuru, kies parencoj estas nepagipovaj lerneĝi ilin en oficialaj lernejoj. La kurso okazas ĉiun mardon kaj vendredon kun rimarkinda progreso. La lernantoj elmontras sian entuziasmon dumlerne pli ol en la aliaj kursoj. Ni ĝojas pri tio! Por pli bone instrui, mi decidis dividi la 6 klasojn en du apartajn klasojn laŭ la skrib-leg-kapabloj de la lernantoj. Sinjoro Obed Nionchuti instruas en la unuagradaj klasoj kaj mi - Joel MUHIRE en la ceteraj klasoj.

La geinstruistoj, kiuj sindone instruas en tiu lernejo, rimarkinte la gravecon de Esperanto, ne volis lasi siajn gelernantojn postresti en progreso de E-lernado. Ili proponis lerni ĝin en aparta tago (ĵaŭde) kaj taksas fakte Esperanton la plej facila lingvo, el ĉiuj jam ekzistantaj lingvoj en la mondo.

Notindas, ke Bon Samaritain Mutu ni Mutu estis kreita en 2006 kun la celo kunigi mizerajn senfamiliigitojn, senedzajn infanhavulinojn kaj perfortitajn virinojn pro la oftaj militoj intermite okazantaj en Rutshuru. Ili en la asocio sin okupas pri diversaj aktivaĵoj: vestkudrado, korbplektado, panbakado ktp. por la progreso de la asocio kaj de si mem. Ili ankaŭ prilaboras la kampon, el kies rikolto ili konstruas domojn por la bezonegantoj.

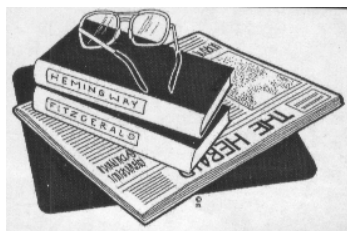
La lernejo Njiwa situas en la urbeto Kiwanja, en Rutshuru, oriente de Dem. Resp. Kongo. Ĝi ne havas propran ejon kaj funkcias en gudrotuke dividitaj klasĉambroj, kiuj tamen estas malbone ekipitaj en luita preĝejo (34e CA-DAF OFFICE). Ĝi estas la unua lernejo en Rutshuru, en kiu Esperanto havas neston. Mi profitas ankaŭ inviti du lernantojn ĉiun mardon por deklami Esperantajn poemojn dissende en Radio Alliance FM, kio vekas scivolemon de multaj aŭskultantoj pri Esperanto.

Mi esperas, ke Bonsam Mutu ni Mutu iom post iom estos Esperanta asocio, se vi tiucele iel helpos ĝin. Ni bezonas terpecon kaj propran konstruaĵon por tiu orfa lernejo, instrumaterialojn, E-flagon k.a. Tiurilate ni insiste petas ĉies materialan kaj fincan subtenon, por ke tiuj georfoj sentu sin amataj de la bonkoraj esperantistoj el ĉie en la mondo kaj ke nia lernejo superu altrange la aliajn lokajn lernejojn en la tuta distrikto Rutshuru kun verda standardo flirtanta ĉe-pinte.

Kontaktoj: muhire.joel@yahoo.fr, niyoobed@gmail.com,
ngangomuhima@yahoo.fr

Joel Muhire.

Kiel (ne)legi librojn

Komence estas necese noti, ke la legantoj estas diversaj. Dankemaj kaj zorgemaj, maleslimaj kaj rifuzemaj. En la tempo de televido kaj interreta pesto dankon al ĉiu, kiu prenas libron en la manon – se pere de ĝi oni ne bezonas subapogi ekzemple ŝrankon aŭ ne inten-

cas uzi elŝiritajn paĝojn por alia celo, ekzemple por hejtado.

La legantojn eblas dividi en grupojn kaj subgrupojn. Ni konas tiujn, kiuj englutegas paĝon post paĝo, plu estas maldormuloj, kiuj per la legado mal-

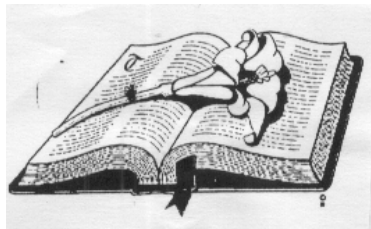
longigas la nokton. Iuj ne povas ekdormi sen glaseto da biero, sen guto da prunbrando, sen lasta cigaredo, alia sen libro. Ili bezonas almenaŭ kelkajn paĝojn antaŭ ol la dormo fermas iliajn okulojn. La legado estas afero intima kaj privata. Por evoluo de personeco la libro signifas multe pli ol tri komputiloj, nova familia mercedeso aŭ libertempo sur Azoraj insuloj. Plej multe tio estas videbla en libroj de publikaj bibliotekoj. Laŭ la aspekto ni povas taksu nur la nombron de la legantoj, sed ne la kvaliton de la legado. Okazas, ke ni povas ekkoni tutsemajnan manĝokarton de la lasta leganto. Ne ofte ni vidas transturnon de paĝo-anguletoj. Sed ofte ni vidas strangajn paĝoindikilon, peceton de ia ĵurnalo, veturbileton, papereton kun skribaĵo: faruno, sukero, salo, fazeoloj, fumaĵita haringo. Ni trovas bildkartojn el CZ sed ankaŭ eksterlandajn, ankaŭ am-leterojn plenajn de tenero, pasio, sed ankaŭ de riproĉoj kaj minacoj. Sed tio jam ne estas amaj leteroj, sed malplaĉaj aŭ senkompataj.

Iam ni vidas faktan raraĵon. En la libro eldonita en jaro 1913 estis fotografaĵo de viro en uniformo, sidanta sur blanka ĉevalo, sur la kapo (de la rajdanto) ĵokean ĉapon. Elpaliĝanta, preskaŭ nelegebla teksto, skribita per la peza mano, informas: Tio estas nia Lojza, serĝento de Kanada veturpolico. La dato de forsendo –la sepa jaro de la pasinta jarcento. Kiel videblas, indikado inter la paĝoj havas profundajn radikojn.

Aparte pikanta estas markado de paĝoj per bankbiletoj, bedaŭrinde nur per malalta valoro aŭ nevaloraj. Estis kuriozaĵo de centfranka bankbileto de la lando Horní Volta - Supra Voltao (Burkino). Kiam ni provis ŝanĝi tiun ĉi bankbileton kontraŭ valida ĉeĥa mono, la bankoficisto alvokis la policon, ĉar li opiniis, ke mi estas falsisto aŭ trompisto, aŭ ambaŭ. Montrigis, ke nek la bankoficisto, nek la policistoj sciis, ke tia ŝtato ekzistas. Estis granda surprizo, kiam ili konstatis, ke en Afriko ekzistas tia ŝtato, tamen la bankbileton ili ne akceptis kaj ne ŝanĝis.

Ne tro laŭdinda kutimo estas substrekado de vortoj, linioj aŭ alineoj, kvankam certe la homo estis atentema leganto, sed ne estis bone edukita kaj havis malgrandan respekton al la libro. Ŝajnas, ke la eduka aspekto de la literaturo en tiu ĉi direkto tre lametas. Por la nuna tempo estas karakteriza la substrekita citato: Polica servo, ĝi estas problemo. Same en politiko: Ĝi postulas la plej bonajn homojn, sed nenio estas en ĝi, kio altirus la plej bonajn homojn.

El nekompatemo de koloraj fiksoskribiloj ne fuĝas eĉ klasikuloj: Ekzemple ĉe Cicero estis skribite: Malfeliĉaj homoj estas tiuj, kiuj opinias, ke ĉio estas permesita al ili. Aŭ: Je bonaj intencoj de venkintoj ni ne kredas. (Ni havas la saman opinion.) Aŭ de Franz Kafka: Lukso de riĉuloj estas pagita per mizero de aliaj.

Oni diras, ke libroj de poezio ne estas legataj. Fakte la homoj ilin ne prenas tiel ofte en siajn manojn kaj tiel ili ne aspektas tiom malpura. Tamen substrekado, markado ktp. tie estas pli ofta, ĉar tie estas pli da libera loko.

Antaŭ nelonge ni trovis en kolekto de poezio, honorigita per ŝtata premio, la noton: "tion la porko komprenu!". Ĉi tie estas atesto pri la leganto, sed ankaŭ temo por pensi pri la poeto. Amuzan noton ni trovis sur la lasta paĝo de iu libro: Por la legado povus la aŭtoro pagi al la leganto.

Ne cerbumu, ĉu notoj de la legantoj estas ĝustaj. Ni ne parolas pri aŭtoroj, sed pri la libroj. Ni povus konsenti, ke la legantoj havas sanan stomakon, tamen ne ĉion ili povas digesti. Pro tio oni povas rimarki, ke konstante pli ofte ili volas legi pli malnovajn kaj tute malnovajn, tre malpurigitajn librojn spite al freŝe skribitaj kaj eldonitaj.

Kondamnon meritas legantoj – krimuloj, kiuj el la libroj elŝiradas paĝojn, ilustraĵojn, fotojn aŭ titolpaĝojn. Se ekzistus ia pli alta juĝo, al vandaloj devus esti dehakita la brakoj kiel al la trunko de subarbitigata pirarbo.

Pikante efikas korektoj kaj enskribaĵoj en kuirlibroj aŭ tiuj, kiuj atentigas pri faktaj eraroj, per numeraloj envicigas la vortojn en la ĝustan vortordon, aŭ per ruĝa krajono korektas gramatikajn erarojn, kvankam ofte jam ne prave, se la gramatikaj normoj post la jaroj iomete ŝanĝiĝas. Ofte ni trovas en libroj jesajn laŭdajn notojn, iam praktike tutajn recenzojn. Tamen ankaŭ tiaj legantoj ne estas agrablaj por ni.

La libro estas donaco. Aĉetita, pruntita, eĉ – pardonu – ŝtelita. La libro estas parto de nacia kulturo kaj ni devas kulturite kondukti al ĝi. Ĝi helpas en momentoj de tristo kaj doloroj. Ĝi kapablas ĝojigi, kiam ni sentas nin nekontentaj, trompitaj. Do, resumu, kiel ne legi librojn. Ne kun krajono,

fiksoskribilo, farbokraĵono kaj tondilo en la mano. Nur, se ni havus ian bonan anĝelon, kiu turnus al ni la paĝojn.

El literatura prelegaro de František Uher,
elĉeĥigis Jarmila Rýznarová

El la E-klubo Mladá Boleslav:

Ĵus aperis libroforme LEGOLIBRETO X. por vendo (prezo 50 Kč).

Sur la paĝoj www.esperanto.wz.cz sub la nomo Jindřiška Drahotová kaj sur la paĝoj www.mlboleslav.cz/esperanto vi trovos LEGOLIBRETO n IV. (n) , krom tiuj I. II. kaj III. Ĉi tie vi povas ankaŭ legi la libron PAMĚTI UKRAJINSKÉHO RUSA (Memoroj de ukraina ruso) de Vlad. Samodaj kaj plurajn aliajn, tradukitajn al la ĉeĥa lingvo. Vizitu ankaŭ: www.evinatelier.cz, ankaŭ www.labutipirka.cz kaj tie serĉu „La klubo Cigno,“ kie vi trovos artikolojn originale Esperantajn, aŭ tradukitajn al Esperanto de diversaj esperantistoj, kiujn vi eble bone konas. (kiel pasvor-ton uzi du foje vary7).

En paĝoj www.bezvydavatele.cz vi povas malmultekoste aĉeti librojn originale verkitaĵojn en Esperanto, tradukitajn al la ĉeĥa lingvo en reta formo.

Mi deziras agrablan legadon! Ĉiujn demandojn mi volonte respondos.

Jindřiška Drahotová drahotova@esperanto.cz tel: 420 720 652 32

Trista anonco: Antaŭ unu semajno ni estis informitaj, ke mortis konata esperantisto, la gvidanto de la E-Klubo en KD DUKLA, Pardubice.

Karel FRANC mortis la 18-an de januaro 2015. (*6.8.1925)

Honoron al lia memoro.

INFORMILO – monata gazeto por esperantistoj-handikapuloj + suplemento **ANTAŬEN**

Eldonas AEH – Asocio de esperantistoj-handikapuloj

Redaktoroj: J. Kosnar, J. Rýznarová, L. Srbová

Adreso: Svaz zdravotně postižených esperantistů, Na Okrouhlíku 953/21,

530 03 PARDUBICE, CZ tel. **466 611 941**

e-mail: aeh@esperanto-aeh.eu interreto: www.esperanto-aeh.eu

Bankovní spojení: Poštovní spořitelna, číslo účtu AEH **192150088**, kód banky **0300**

Při platbách vždy uveďte vaše členské číslo (nad vaší adresou) jako variabilní symbol!

Roční předplatné časopisu Informilo = 200,-Kč, příspěvek svazu dobrovolný.

La jarabono de Informilo 15 €. Kodoĉe UEA: aehk-z

La redakcio ne ĉiam havas la saman opinion kiel la aŭtoroj de la artikoloj.